

بنام خدا اخلاق پرستاری

اخلاق پرستاری:

اخلاق مراقبتی قویاً مبتنی بر رابطه فرد مراقبت دهنده و دریافت کننده مراقبت است.

نل نودینگز رویکرد اخلاق پرستاری مبتنی بر مراقبت را مطرح کرده که اساس آن را "پذیرش"، "وابستگی" و "تفاهم" تشکیل می دهد.

باور:

احتمالا اساسي ترين سطح ارزش ها و بخشي از آنها است که کمتر دستخوش تغييرات مي شود. باور نوعي از نگرش است که بيشتر مبتني بر ايمان است تا واقعيت

شاید یکی از عمده ترین باورها در پرستاری این است که بیماران با مراقبت مطلوب، بهتر خواهند شد. جین سیالویچ معتقد است که «اگر سیاست سازان متوجه شوند که دانش و مهارت های مراقبت کردن، به نسبت دانش و تکنیک های اختصاص داده شده توسط داروها، تاثیر بیشتری بر سلامتی و رفاه بیماران دارند، آنگاه دستاورد بزرگی حاصل خواهد شد

نگرش:

يك منش يا يك رفتار جا افتاده محسوب مي شود. نگرش ها بيشتر همان احساسات پايدار هستند که معمولا باورهاي مختلف آنها را شکل مي دهند. نگرش ها مي توانند مثبت و يا منفي باشند.

برخي از نگرش هاي خاص پرستاري در شيوه ارائه مراقبت تجلي مي يابند.

وبرجینیا هندرسون در توصیف «کارکرد منحصراً به فرد» يك پرستار، در بخش دوم از پيانيه معروف خود مي گوید: پرستار موقناً هوشيارى فرد ناهوشيار، عشق و زندگي فرد خودکشي کرده، پای فردي که پايش را قطع کرده اند، چشمهاي کسي که به تازگي نابينا شده، وسيله به حرکت درآوردن نوزاد تازه به دنيا آمده، اعتماد به نفس يك مادر جوان و صدايي براي آنها که بسيار ضعيف تر از ان هستند که بتوانند حرف بزنند محسوب مي شود».

- ▶ ویرجینیا هندرسون در توصیف «کارکرد منحصر به فرد» یک پرستار، در
- ▶ بخش دوم از بیانیه معروف خود می‌گوید: پرستار موقتاً هوشیاری فرد ناهوشیار،
- ▶ عشق و زندگی فرد خودکشی کرده، پای فردی که پایش را قطع کرده‌اند، چشمهای
- ▶ کسی که به تازگی نابینا شده، وسیله به حرکت درآوردن نوزاد تازه به دنیا آمده،
- ▶ اعتماد به نفس یک مادر جوان و صدایی برای آنها که بسیار ضعیف‌تر از آن هستند
- ▶ که بتوانند حرف بزنند محسوب می‌شود».

مفاهیم اخلاقی در پرستاری:

ارتباط (Communication)

حمایت (Advocacy)

مراقبت (Caring)

پاسخگویی/مسئولیت پذیری (Responsibility/Accountability)

همکاری (Cooperation)

- ▶ ارتباط بستر ارائه مراقبت اخلاقی:
- ▶ ارتباط عامل اساسی در تعاملات بشری است.
- ▶ پرستاران در طی فعالیت های روزانه خود با بیمار، خانواده بیمار، همکاران و دیگر افراد تیم بهداشتی ارتباط برقرار می کنند.
- ▶ بدون برقراری یک ارتباط مناسب ارائه مراقبت واقعی مقدور نیست.
- ▶ مراقبت، حمایت، پاسخگویی و همکاری همگی در بستر یک ارتباط انسانی اثربخش امکانپذیر است.

▶ **حمایت از حقوق بیمار patient advocacy:**

- ▶ **حمایت برای توصیف ماهیت رابطه بیمار و پرستار بکار می رود**
- ▶ **دفاع از حقوق بیمار در درون سیستم بهداشتی درمانی است**
- ▶ **کمک به بیمار برای آگاه شدن و انتخاب های آگاهانه**
- ▶ **حمایت از ارائه مراقبتی متناسب با ارزش ها و ویژگی های انسانی بیمار براساس احترام**

▶ پاسخگویی **Accountability**:

▶ جوابگو بودن در مورد اعمال خود

▶ مسئولیت پذیری در مورد اقدامات انجام شده و عواقب آگاهانه یا نا آگاهانه

▶ پاسخگویی قانونی و اخلاقی (legal & ethical)

▶ پاسخگویی در کنار مفهوم حمایت چهارچوبی را برای ابعاد اخلاقی فعالیت های پرستاری ایجاد می کند

▶ همکاری Cooperation:

مشارکت فعال با دیگران برای ارائه مراقبت کیفی به بیماران

▶ تشریح مساعی در طراحی رویکردهای مراقبتی بیمار

▶ مورد ملاحظه قرار دادن ارزش ها و اهداف دیگرانی که برای مراقبت از بیمار با آنان کار می کنیم

▶ تعامل با دیگران در انجام فعالیت ها

▶ **مراقبت Caring:**

▶ مراقبت بسیار پیش از درمان صورت می گرفته است

▶ مراقبت شیوه وجودی انسان است

▶ مراقبت عنصر اساسی انسان بودن است

▶ مفهوم مراقبت در رابطه پرستار و بیمار ارزش گذاری شده است

▶ رفتارهای مراقبتی برای ایفای نقش های پرستاری بنیادی اند

- ▶ آنچه به عنوان مبانی ارزشی اسلامی-ایرانی در حرفه پرستاری، قابل استناد است عبارت است از:
- ▶ - بنا به آیات کریمه قرآن بیماری و شفاء در دست پروردگار متعال است و لذا پرستار در تمام شرایط و وظایف محوله را با توکل و استعانت از ذات باری تعالی به انجام می‌رساند.
- ▶ - همه انسانها از شأن و کرامت والای انسانی برخوردارند و لازم است در هر حالتی مورد احترام قرار گیرند ولی بیمار یا فرد سالمی که نیازی در رابطه با سلامت خود دارد، شایسته توجه و احترام ویژه ای است. لذا تمام بیماران، بدون در نظر گرفتن وضعیت اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، توسط پرستار مورد احترام و حمایت روحی-روانی قرار می‌گیرند.
- ▶ - حفظ حیات هر انسان در هر جایگاه و موقعیتی که باشد وظیفه هر مسلمانی است ولی پرستار به واسطه تقبل مسئولیتی ویژه، در قبال نفس و جان بیمار مسئول خواهد بود. لازم است **آیه شریفه (سوره مائده/۳۲)** همواره مدنظر باشد که **نجات جان یک انسان را برابر با احیاء تمام انسانها دانسته است.**
- ▶ - تقویت روحی و معنوی بیمار از منظر اسلام در بهبود او تأثیر گذار است. لذا وظیفه اخلاقی پرستار است که بیمار را دلداری داده و زمینه را برای پذیرش بیماری فراهم کند.

- ▶ از مهمترین ارزش ها در حرفه پرستاری، احترام به مددجو/ بیمار و حفظ شأن و کرامت انسانی، نودوستی و
- ▶ همدلی، پایبندی به تعهدات حرفه ای، پاسخگویی، مسئولیت پذیری و وجدان کاری، عدالت در خدمت رسانی،
- ▶ تعهد به صداقت و وفاداری، حفظ حریم خصوصی بیماران و تعهد به رازداری و امانتداری، ارتقاء صلاحیت
- ▶ علمی و عملی به طور مداوم، ارتقاء آگاهی از مقررات حرفه ای و دستورالعمل های اخلاقی و رعایت آن ها،
- ▶ احترام متقابل با سایر ارائه دهندگان مراقبت سلامت و برقراری ارتباط مناسب با آنان، احترام به استقلال فردی
- ▶ مددجو/بیمار و شفقت و مهربانی است که باید مورد توجه قرار گیرد.

* راهنماهای اخلاقی در بخش پرستار و جامعه عبارتند از:

▶ پرستار باید:

- ▶ ۱- در جهت ارتقای سلامت جامعه، پیشگیری از بیماری ها، اعاده سلامت و کاهش درد و رنج، کوشش کند و آن را رسالت اصلی خود بداند.
- ▶ ۲- مراقبت پرستاری را صرفنظر از نژاد، ملیت، مذهب، فرهنگ، جنس، سن، وضعیت اقتصادی-اجتماعی، مسائل سیاسی، بیماری جسمی یا روحی-روانی یا هر عامل دیگری ارائه دهد و در جهت حذف بی عدالتی و نابرابری در جامعه بکوشد.
- ▶ ۳- مراقبت های پرستاری را با رعایت احترام به حقوق انسانی و تا حد امکان با در نظر گرفتن ارزش ها، آداب و رسوم اجتماعی، فرهنگی و اعتقادات دینی مددجو/بیمار ارائه دهد.
- ▶ ۴- به جامعه در زمینه های ارتقای سلامتی و پیشگیری از بیماری ها آموزش دهد و این را از مهمترین مسئولیت های خود بداند. مراقبت پرستاری و آموزش استاندارد باید متناسب با فرهنگ، باورها، ارزش ها و نیازهای افراد ارائه شود.

- ▶ ۵- به چالش ها و مسائل اخلاقی در محیط جامعه و محیط کار که قداست حرفه پرستاری را مخدوش می کند توجه و حساسیت داشته، در مواقع لازم راه حل و پاسخ مناسب را پیشنهاد دهد.
- ▶ ۶- ضمن همکاری و هماهنگی با سایر افراد، گروه ها و نهادهای اجتماعی جهت برطرف کردن نیازهای اجتماعی و رفع مسایل اخلاقی مطرح در حیطه مراقبت های سلامت تلاش کند.
- ▶ ۷- به گروه ها و افراد آسیب پذیر از قبیل کودکان، سالمندان، افراد دچار ناتوانی و معلولیت های جسمی، بیماران روانی و مانند آن ها توجه ویژه کند.
- ▶ ۸- ضمن توجه به سلامت در سطح محلی، در راستای حصول اهداف سلامت در سطح ملی و جهانی نیز تلاش و همکاری کند.
- ▶ ۹- در بحران ها و حوادث طبیعی همچون جنگ، زلزله، سیل، همه گیری بیماری ها و مانند آن ها مسئولیت ها و وظایف خود را با در نظر گرفتن احتیاطات لازم انجام دهد.

*راهنماهای اخلاقی در بخش پرستار و تعهد حرفه‌ای عبارتند از:

پرستار باید:

- ۱- هنگام اجرای مداخلات پرستاری و تصمیم‌گیری‌های بالینی، مسوولیت‌های اخلاقی را همانند مسوولیت‌های حقوقی و حرفه‌ای در نظر بگیرد.
- ۲- در حد وظایف و اختیارات خود، در جهت فراهم آوردن محیطی امن و سالم برای مددجو/بیمار کوشا باشد.
- ۳- با حضور به موقع، انجام وظایف حرفه‌ای به نحو احسن، و ثبت دقیق و کامل مراقبت‌های انجام شده، امنیت مددجو/بیمار را تأمین کند.
- ۴- براساس استانداردهای حرفه‌ای حاصل از نتایج تحقیقات معتبر و شواهد موجود، بهترین مراقبت را به مددجو/بیمار ارائه دهد.

-
- ▶ ۵- تمام مداخلات پرستاری را با حفظ عزت و احترام مددجو/ بیمار و خانواده او انجام دهد.
  - ▶ ۶- حداکثر کوشش خود را برای حفظ اسرار بیمار، رعایت حریم خصوصی او، احترام به استقلال فردی و کسب رضایت آگاهانه، به عمل آورد.
  - ▶ ۷- با شناسایی و گزارش خطاهای حرفه ای همکاران تیم درمانی از بروز صدمات احتمالی به مددجو/ بیمار پیشگیری کند.
  - ▶ ۸- در صورت خطا در مداخلات پرستاری، صادقانه به مددجو/ بیمار توضیح داده، در هر شرایطی راستگویی و انصاف را سر لوحه کار خود قرار دهد.
  - ▶ ۹- توانایی های جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی خود را حفظ کند و ارتقا دهد.

- ▶ ۱۰- در جهت حفظ صلاحیت حرفه ای، دانش و مهارت‌های خود را به روز نگه دارد.
- ▶ ۱۱- توانمندی و دانش کافی برای مراقبت مؤثر و ایمن، بدون نظارت مستقیم را داشته، در برابر اقدامات خود پاسخگو باشد.
- ▶ ۱۲- به گونه ای عمل کند که اعتبار و حیثیت حرفه اش زیر سؤال نرود.
- ▶ ۱۳- توجه داشته باشد که از نام و موقعیت وی جهت تبلیغ تجاری محصولات استفاده نشود.
- ▶ ۱۴- از پذیرش هرگونه هدیه یا امتیازی از مددجو/بیمار یا بستگان وی، که ممکن است موجب معذوراتی در حال یا آینده شود پرهیز کند.

▶ ***راهنماهای اخلاقی در بخش پرستار و ارائه خدمات بالینی عبارتند از:**

▶ پرستار باید:

▶ ۱- خود را با ذکر نام، عنوان و نقش حرفه‌ای به مددجو/ بیمار معرفی کند.

▶ ۲- ارائه مداخلات پرستاری را با احترام کامل به مددجو/بیمار و حفظ شان وی انجام دهد.

▶ ۳- خواسته‌های مددجو/بیمار را صرف نظر از سن، جنس، نژاد، موقعیت، وضعیت اقتصادی، سبک زندگی،

فرهنگ، مذهب، باورهای سیاسی و توانایی جسمی او، مورد توجه و ملاحظه قرار دهد.

▶ ۴- مراقبت‌ها را مبتنی بر دانش روز و قضاوت صحیح پرستاری انجام دهد.

- ▶ ۵- ارتباطی همراه با ملاحظت در رفتار و كلام داشته باشد، به نحوی كه با جلب اعتماد مددجو/ بیمار بتواند نیازها و نگرانی های بیمار را دریابد.
- ▶ ۶- قبل از انجام هرگونه مداخلات پرستاری، رضایت آگاهانه بیمار یا سرپرست قانونی وی را جلب کند. در همین راستا اطلاعات کافی در مورد اقدامات پرستاری را در اختیار بیمار قرار دهد تا بیمار امکان قبول یا رد آگاهانه خدمات مراقبتی را داشته باشد.
- ▶ ۷- هنگام ارائه يك محصول جدید یا بکارگیری آن در بالین، آگاهی کامل از خطرات احتمالی آن وسیله داشته باشد و همچنین اطلاعات لازم در مورد فواید و مضرات استفاده از آن محصول را در اختیار مددجو/بیمار بگذارد تا امکان انتخاب آگاهانه برای وی فراهم شود.
- ▶ ۸- آگاه باشد هیچ كس حق ندارد به جای يك فرد بالغ صلاحیت دار، رضایت دهد و در مورد کودکان، حق رضایت جزء مسئولیت‌های قیم قانونی است.

- ▶ ۹- جهت توانمند سازی مددجو/بیمار با توجه به طرح مراقبتی و برنامه ترخیص، به مددجو/بیمار و خانواده وی آموزش دهد.
- ▶ ۱۰- به طور استثناء، در مواقع اورژانس که اقدام درمانی در اسرع وقت برای حفظ زندگی مددجو/بیمار ضروری است، بدون رضایت بیمار اقدامات لازم را شروع کند.
- ▶ ۱۱- در شرایطی که مددجو/بیمار قادر به اعلام رضایت نبوده، اطلاع از خواسته وی نیز امکانپذیر نباشد، بر اساس استانداردهای موجود و با در نظر گرفتن مصلحت مددجو/بیمار، مناسبترین اقدام را برای او انجام دهد.
- ▶ ۱۲- برای بی خطر بودن مداخلات پرستاری احتیاطات لازم را بکار بندد و در موارد لازم این موضوع را با سایر اعضای تیم سلامت به مشورت گذارد.

۱۳- همه اطلاعاتی که در حین فرایند مراقبتی به دست آورده یا در اختیار او قرار می‌گیرد، را سرّ حرفه‌ای تلقی کند و مگر در موارد مجاز، بدون رضایت مددجو/بیمار در اختیار دیگران قرار ندهد.

۱۴- اطلاعات درمانی مددجو/بیمار را تنها برای اهداف مرتبط با سلامت (درمان، پژوهش) و در جهت منافع بیمار مورد استفاده قرار دهد. همچنین مددجو/بیمار را مطلع کند که ممکن است بخشی از اطلاعات پرونده با سایر اعضای تیم درمان جهت مشاوره درمانی در میان گذاشته شود.

۱۵- در مواردی که از اطلاعات مددجو/بیمار در زمینه‌های تحقیقاتی و آموزشی استفاده می‌شود باید با کسب رضایت وی بوده و انتشار اطلاعات بدون درج نام یا هر نشانی منجر به شناسایی، صورت گیرد.

- ▶ ۱۶- هنگام انجام هر مداخله پرستاری، به حریم خصوصی مددجو/بیمار احترام بگذارد.
- ▶ ۱۷- در موارد عدم امکان خدمت رسانی ایده آل تا زمان برقراری برنامه جدید درمانی ارائه مراقبت را در بهترین سطح از توانایی ادامه دهد.
- ▶ ۱۸- در شرایط اورژانس خارج از محیط کار نیز به ارائه مراقبت از بیمار یا مصدوم بپردازد.
- ▶ ۱۹- در صورت نارضایتی مددجو/بیمار یا بروز مشکل، حق وی برای تغییر پرستار مسئول یا سایر مراقبان و درمانگران را محترم شمرده، در حد امکان در جلب رضایت مددجو/بیمار تلاش کند.

- ▶ ۲۰- در صورت اطلاع از موارد عدم رعایت استانداردهای مراقبتی، به مقام مسئولی که اختیار کافی برای اصلاح شرایط داشته باشد اطلاع دهد.
- ▶ ۲۱- هر گونه اعتراض و مشکل بیمار را به مسئول بخش گزارش دهد.
- ▶ ۲۲- از انجام اقداماتی که مستلزم زیرپا گذاردن اصول اخلاقی، قانونی و شرعی باشد حتی در صورت درخواست بیمار پرهیز کند.
- ▶ ۲۳- در بیمارانی که روزهای پایانی حیات را سپری می کنند، برای پذیرش واقعیت و برنامه ریزی مناسب برای برآوردن خواسته های بیمار، از جمله انجام اعمال مذهبی یا ثبت وصیت، کمک و همکاری کند.

*راهنماهای اخلاقی در بخش پرستار و همکاران تیم درمانی عبارتند از:

▶ پرستار باید:

▶ ۱- با اعضای تیم سلامت، مددجو/بیمار و خانواده وی، در راستای ارائه مؤثرتر و بهتر مداخلات پرستاری، همکاری و مشارکت کند.

▶ ۲- مددجو/بیمار یا تصمیم گیرنده جایگزین را در اتخاذ تصمیمات در مورد مداخلات پرستاری مشارکت دهد.

▶ ۳- دانش و تجربه حرفه ای خود را با سایر همکاران در میان گذارد.

▶ ۴- با تیم درمان ارتباط متقابل مبتنی بر اعتماد برقرار کند.

- ▶ ۵- با سایر پرستاران، اساتید و دانشجویان برخورد و رفتاری توأم با احترام داشته باشد.
- ▶ ۶- در صورت بروز هرگونه تعارض منافع در هنگام مراقبت از مددجو/بیمار ، با اولویت حفظ حقوق مددجو/بیمار، آن را با همکاران ارشد و مسئولان خود مطرح و چاره جویی کند.
- ▶ ۷- با سطوح مختلف حرفه‌ای، از جمله سرپرستار، سرپرستار ناظر، مدیر پرستاری و روسای بخش، ارتباط حرفه ای توأم با احترام متقابل برقرار کند.
- ▶ ۸- در صورت مواجهه با هر نوع چالش اخلاقی برای تصمیم گیری با کمیته اخلاق بیمارستان مشورت کند.

▶ **مدیر پرستاری** باید:

▶ ۹- در تمام ابعاد حرفه ای برای سایر پرستاران به عنوان الگو عمل کند.

▶ ۱۰- حداکثر تلاش خود را در جهت کسب اطمینان از انتقال اطلاعات لازم قانونی و اخلاقی به همکاران پرستار انجام دهد.

▶ ۱۱- شرایط لازم برای شرکت پرستاران در دوره های آموزش مداوم را فراهم کند.

-
- ▶ ۱۲- به منظور حل معضلات اخلاقی حین مداخلات پرستاری در صورت نیاز از مشورت افراد متخصص در زمینه اخلاق حرفه ای استفاده کند.
  - ▶ ۱۳- بر اساس سلسله مراتب در راستای منافع مددجو/بیمار همپای دیگر همکاران تلاش کند.
  - ▶ ۱۴- با هدف ارتقای کیفیت خدمات، حداکثر تلاش خود را در جهت حفظ فضای مناسب کاری و افزایش انگیزه حرفه‌ای پرستاران به انجام رساند.
  - ▶ ۱۵- در فرایند ارزشیابی و ارتقای حرفه ای پرستاران، ضمن رعایت استانداردهای حرفه ای و اصول اخلاق پرستاری، در مجموعه خود منصفانه عمل کند.

*راهنماهای اخلاقی در بخش پرستار، آموزش و پژوهش عبارتند از:

- ▶ ۱-مدرس پرستاری باید بیشترین تلاش خود را در جهت آگاه بودن از دانش روز و ارتقاء دانش و عملکرد اخلاقی خود به عمل آورد.
- ▶ ۲- رابطه استاد و دانشجو در محیط های علمی، آموزشی و تحقیقاتی، باید مبتنی بر شان و اخلاق حرفه ای توأم با احترام باشد.
- ▶ ۳- مدرس پرستاری باید در راستای ارتقاء دانش و مهارت دانشجویان و ارتقاء عملکرد اخلاقی و حرفه ای آنان تلاش کند.
- ▶ ۴- در موارد استفاده از بیمار در آموزش دانشجویان، حقوق بیمار و ملاحظات اخلاقی مرتبط، باید به طور دقیق و کامل رعایت شود.
- ▶ ۵- در صورت عدم همکاری مددجو/بیمار یا خانواده وی در آموزش دانشجو، نباید روند ارائه خدمات به او تحت تاثیر قرار گیرد.

- ▶ ۶- در راستای ارتقاء خدمات سلامت، **کیفیت دوره های آموزشی پرستاران**، راهنماها و استانداردهای موجود، باید به طور مستمر مورد بررسی و بازنگری قرار گیرد.

- ▶ ۷- در صورت فعالیت در حوزه پژوهش، پرستار باید ضمن گذراندن دوره های آموزشی لازم، از اصول و قواعد پژوهش مطلع و با راهنماهای اخلاق در پژوهش عمومی و اختصاصی کشوری آشنا و به آنها ملتزم باشد.

- ▶ ۸- پرستار نباید از جایگاه حرفه ای خود برای متقاعد کردن مددجو/ بیمار برای شرکت در تحقیق استفاده کند.

- ▶ ۹- عدم پذیرش مشارکت در تحقیق از سوی بیمار یا خانواده او نباید روند ارائه مداخلات پرستاری را تحت تاثیر قرار دهد.

- ▶ ۱۰- پرستار بالینی باید برای ارتقای مهارت‌ها و ظرفیت‌های بالینی دانشجویان تلاش کند.

منشور حقوق بیمار

▶ 1. دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است

این خدمات باید تا حد امکان محترمانه، صادقانه، عادلانه، سریع و فارغ از تبعیض باشد. شرایط خاص بیمار (ناشنوا، کودک، زبان بیگانه و ...) در نظر گرفته شود. مبتنی بر دانش روز، منافع بیمار و امکانات و شرایط مناسب و بدون درد و رنج باشد. در شرایط اورژانس فارغ از الزام به تامین هزینه و یا، همراه با فراهمسازی زمینه انتقال به مراکز مناسب دیگر باشد.

2. اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد
اطلاعات شامل:

- هزینه های احتمالی
- بیمه های تحت پوشش
- نام و مسئولیت اعضای کادر درمان
- مفاد منشور حقوق بیمار
- نقاط ضعف، قوت و عوارض احتمالی روش درمان و توضیح در خصوص درمان های جایگزین
- نحوه دسترسی به پزشک معالج
- آموزش های لازم در ارتباط با بیماری
- تصاویر اطلاعات ثبت شده در پرونده

3. حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار باید محترم شمرده شود

بیمار در موارد ذیل حق انتخاب دارد:

- درخواست برای انتخاب پزشک معالج و انجام آن در صورت امکان
- انتخاب مرکز خدمات دهنده امور تشخیصی و درمانی و نظرخواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور
- شرکت در پژوهش
- قبول یا رد درمان پیشنهادی پس از آگاهی غیر از موارد اورژانسی به صلاحدید پزشک
- زمان کافی جهت تصمیم‌گیری و انتخاب، در صورت عدم وجود خطر

4. اصل رازداری و احترام به حریم خصوصی بیمار رعایت شود

باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود و امکانات لازم بدین منظور فراهم شود. فقط بیمار، گروه درمانی و افراد قانونی مجاز، حق دسترسی به اطلاعات بیمار را دارند. همراهی فرد معتمد در مراحل تشخیصی حق بیمار است مگر این که خلاف ضرورت پزشکی باشد.

5. دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است

بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود، بدون اختلال در کیفیت خدمات دریافتی به مقامات ذيصلاح شکایت کند و از نتایج شکایت خود در مراجع ذيصلاح آگاه و پس از رسیدگی از همان طریق مطلع گردد.

► «رعایت حقوق کارکنان از جانب مراجعین، به منظور امکان دریافت خدمت مناسب، امری اجتناب ناپذیر است»

از توجه شما سپاسگزارم

